

روزهای داغ خبری در تهران و آذربایجان ایران

نبرد میان شاه و نخست وزیر، بر سر صدارت و حاکمیت

روزهای داغ خبری نیمه اول 1325 در تهران و آذربایجان داغ تر از هر نقطه دیگر ایران است. حتی کردستان ایران. ارتش سرخ خاک ایران را ترک کرده و ژنرال های این ارتش چه در تهران و چه در تبریز طی مراسمی با مردم ایران وداع می کنند و آخرین نشانه های جنگ دوم جهانی را با خود می برند یا از خود به یادگار می گذارند. رادیو تبریز از جمله این یادگارهاست که تقدیم کردند به حکومت خودمختار آذربایجان و رفتند. سفیر معتبر و سرشناس شوروی در ایران "سادچیکف" نیز عمدتاً سرگرم اجرای توافقی است که قوام السلطنه نخست وزیر پر قدرت وقت ایران در روسیه و در مذاکره با مقامات آن کشور آن را امضاء کرده است. ارتش انگلیس نیز ایران را ترک می کند، اما با اکراه. سفیر کبیر انگلستان از چنان جلال و جبروتی در ایران برخوردار است که برای عبور او در خیابان های شهر گارد ویژه می گمارند و هنگام ورودش به کاخ شاه، گارد شاهنشاهی بجای سرود ملی ایران، سرود ملی انگلستان را می نوازند. نخست وزیر هم مطابق توافقی که در مسکو کرده و هم بموجب سیاست وحدت ملی که در داخل کشور می خواهد در پیش گیرد، سرگرم تدارک انتخابات مجلس است و وعده یک انتخابات آزاد را می دهد. در عین حال سخنی از تعرض به دو حکومت خودمختار آذربایجان و کردستان در میان نیست. آنها نیز ارتباط خویش را با حکومت مرکزی نه قطع، بلکه تقویت هم کرده اند. اما، در این میان دربار و شخص شاه در اندیشه دیگری است و در مناسبات و مذاکرات با انگلستان و بتدریج امریکا هواهای دیگری در سر دارد. شاه می خواهد حکومت کند نه سلطنت. به همین دلیل چشم دیدن میدان داری و فعالیت های کشوری نخست وزیر را ندارد، به همین دلیل بی وقفه به پادگان های نظامی می رود و ژنرال ها را جابجا می کند. ارتش یگانه سازمان و تشکیلاتی است که او می خواهد متکی به آن بر ایران حکومت کند. نخست وزیر نیز این را حدس زده و به همین دلیل در کنار شاه در برخی دیدارها و مراسم نظامی شرکت می کند تا به نظامی ها نشان دهد که قدرت در اختیار دولت و مجلس آینده است و آنها طبق قانون اساسی در برابر این دو ارگان مسئول و پاسخگو هستند نه دربار شاهنشاهی. شاه می داند و یا به او ندا را از آنسوی مرزها داده اند که برای سلطه بر ارتش و سپس سلطه ارتش بر امور سیاسی و تشکیلات کشوری باید ارتش در یک عملیات نظامی شرکت کرده و بعنوان فاتح ملی تبلیغ شود و از آن مهم تر این که شاه در راس این عملیات قرار داشته باشد تا او نیز حاکمیتش و نه سلطنتش تثبیت شود. همین انگشت های خارجی، آذربایجان و کردستان را نشان میدهد. انگلستان و امریکا دو پیروزی را یکجا می خواهند در سبدهای خود داشته باشند. هم دو حکومت ملی و مردمی را در ایران سرکوب کرده و موقعیت اتحاد شوروی را بعنوان حامی این دو حکومت ملی و انقلابی در ایران تضعیف کنند و هم با مسلط کردن خودکامگی و شاه خودکامه بر مملکت، پهن شدن بساط اختناق و سرکوب مسائل و رتق و فتق امور سیاسی را به محافل "ماسونی" و لژهای آن کشانده و از طریق دربار شاهنشاهی و همین محافل بر ایران مسلط شوند. به همین دلیل تمام مقدماتی که دولت قوام بموجب قرارداد مسکو در داخل کشور فراهم کرده تا مجلسی با حضور نمایندگان آذربایجان و کردستان تشکیل دهد و در محل نیز خودگردانی ملی و منطقه ای را به نوعی بپذیرد و مجلسین محلی را نیز رسمیت ببخشد، بی نتیجه می ماند. نه تنها بی نتیجه می ماند، بلکه قوام خود برای حفظ موقعیت و رقابت با شاه،

با توطئه دربار و انگلستان برای یورش نظامی به آذربایجان و کردستان همگام می شود. اخبار که در این شماره می خوانید، مستندات همان چیزی است که در این مقدمه نوشتیم. و در شماره های آینده شاهد خواهیم بود که همین دو گرایش در حاکمیت و رقابت میان نخست وزیر و شاه مقدمه چه فجایی را فراهم می آورد.

ما در همین دوران، بویژه طی سالهای پس از جنگ با عراق نیز؛ در جمهوری اسلامی به نوعی شاهد همین نبرد، برای تبدیل ولایت به سلطنت مطلقه، منتهی با انگیزه های دیگر و نشانه های دیگر بوده و هستیم و به همین دلیل توصیه می کنیم رویدادهای نیمسال 1325، که مجلد "کلیات مطبوعات" منتشر می کنیم را با دقت بخوانید و این سلسله مطالب را پی بگیرید.

سفیر کبیر انگلستان استوارنامه خود را تقدیم نمود

روز شنبه هفتم اردیبهشت آقای "هلی یه لوروژتل" سفیر کبیر جدید دولت انگلستان با کارمندان سیاسی سفارت کبرا به حضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه شرفیاب و استوارنامه خند را تقدیم نمودند.

قبل از وقت آقای ممتاز معاون تشریفات وزارت امور خارجه با لباس رسمی و اتومبیل های سلطنتی در سفارت کبری انگلستان رهسپار شدند.

هنگام ورود سفیر کبیر به کاخ گلستان از طرف یک گروهان گارد سلطنتی مراسم احترام به عمل آمد و دسته موزیک دانشکده سرود ملی انگلستان را نواخت و در موقع شرفیابی سفیر کبیر به پیشگاه اعلیحضرت همایونی آقای نخست وزیر و روسای لشگری و کشوری دربار شاهنشاهی و معاون تشریفات وزارت امور خارجه حضور داشتند. در خط سیر آقای سفیر کبیر از سفارت انگلستان تا کاخ گلستان از طرف مأمورین شهربانی مراسم احترام بعمل آمد و آقای سفیر کبیر با همان تشریفات به سفارت کبری مراجعه نمودند.

افتتاح ایستگاه فرستنده رادیو تبریز

روز شنبه هفتم اردیبهشت آقای شبستری بوسیله نطقی گشایش رادیو تبریز را اطلاع داده و از موفقیت های تشکیلات خودمختاری آذربایجان سخن راند و از ارتش سرخ سپاسگذاری نموده و اظهار داشت که رادیوی تبریز در حقیقت هدیه ارتش سرخ می باشد.

ورود هیات نمایندگان آذربایجان به تهران

ساعت 12 روز یکشنبه هشتم اردیبهشت هیات نمایندگان آذربایجان به ریاست آقای سید جعفرپیشه وری بوسیله هواپیما به فرودگاه قلعه مرغی وارد و آقای مظرفیروز از طرف آقای نخست وزیر ورود ایشان را خیر مقدم گفته و به محلی که قبلاً تعیین شده بود حرکت نمودند. هیات مزبور لباس های متحدالشکل نظامی در بر داشتند و چند افراد مسلح هم همراه داشتند.

تصویب سهمیه دولت ایران بابت هزینه تشکیلات سازمان ملل متفق

بنا به پیشنهاد وزارت امور خارجه هیات وزیران تصویب نمودند که مبلغ یکصد و شصت هزار دلار سهمیه دولت ایران بابت هزینه تشکیلات سازمان ملل متفق از محل اعتبار تنخواه گردان پرداخت شود.

ساعت ده صبح امروز سه نفر از افسران عالی رتبه نیروی شوروی که مأمور همکاری در راه آهن بودند و می خواستند به میهن خود بازگردند در وزارت راه حضور به هم رسانیده و

از آقای سرلشکر فیروز وزیر راه دیدن و خدا حافظی نمودند. آقای وزیر راه سه آلبوم حاوی عکس های راه آهن و ابنیه تاریخی ایران بعنوان یادگاری به این افسران اهدا نمودند.

شب سه شنبه دهم اردیبهشت آقای مورخ الدوله سپهر وزیر بازرگانی و پیشه و هنر وقت و آقای مظرفیروز از طرف دولت ملاقاتی با نمایندگان آذربایجان به عمل آورده و تا نیمه شب مشغول مذاکره بودند.

ایجاد بخت آزمائی دائمی در بانک کشاورزی و پیشه و هنر

بانک کشاورزی و پیشه و هنر بمنظور افزایش منافع مالی بانک مذکور، با تصویب دولت یک بخت آزمائی دائمی تاسیس نمود که تا آخر سال 1325 در هر سه ماه یک مرتبه قرعه کشی بعمل آید. بر حسب آئین نامه مصوب وزارت دارائی در هر مرتبه 30 هزار بلیت 30 ریالی منتشر کرده و از این عده 3333 بلیت به ترتیب زیر برنده خواهد بود:

سه بلیت برنده 4 هزار ریال
30 بلیت برنده 1000 ریال
300 بلیت برنده 500 ریال
3 هزار بلیت برنده 100 ریال

تخلیه ایران

شب سه شنبه رادیو تبریز اطلاع داد که نیروهای شوروی روز دوشنبه رسماً تبریز را تخلیه نموده و فرمانده نیروهای شوروی از اهالی آذربایجان خدا حافظی کرده و اظهار داشت: ما پس از چهار سال اکنون کشور شما را ترک می گوئیم. ما دوستان شما بودیم که بر طبق تقاضای شما به این کشور آمدم. اکنون که جنگ پایان یافته ما شما را ترک می گوئیم و سعادت مندی شما را خواهانیم.

حرکت میسیون برای تحویل گرفتن کشتی های جنگی

چون دولت انگلستان تصمیم داشت 3 عدد از ناوهای 320 تنی دولت ایران را تحویل مقامات ایرانی نماید لذا از طرف وزارت جنگ هیاتی از افسران نیروی دریائی مرکب از آقایان ناخدایکم شاهین، سرهنگ دوم مهندس رافت، ناخدا سوم رسائی، ناخدا سوم نصیر زند و ناو سروان و هابی برای تحویل گرفتن کشتی های مرزوب به خرمشهر اعزام شدند.

جشن اول ماه مه در تهران

چهارشنبه یازدهم اردیبهشت چون اول ماه مه عید بین المللی کارگران است لذا امروز از طرف اتحادیه های کارگران نمایش های مفصلی داده شد. در این نمایشات چندین هزار نفر شرکت نموده بودند. این نمایش ها با کمال نظم و آرامش و با هورا و کف زدن های ممتد در خیابان های مهم تهران برپا گردید.

راه توده شماره 119 15.01.2007